

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου (L 105/13.4.2006) για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/58/EK

1. ΓΕΝΙΚΑ – Επί της αρχής

Με τις διατάξεις του κεφαλαίου Α' του παρόντος σχεδίου ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις της Οδηγίας 2006/24/EK, η οποία αποβλέπει στην εναρμόνιση των διατάξεων των κρατών - μελών, ούτως ώστε να διατηρούνται για ορισμένο διάστημα δεδομένα που παράγονται ή τυγχάνουν επεξεργασίας από τους παρόχους διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων, με σκοπό τη διακρίβωση, διερεύνηση και δίωξη σοβαρών εγκλημάτων (άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας).

Οι νέες και διαρκώς εξελισσόμενες τεχνολογικές δυνατότητες στα δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθιστούν αναγκαία τη συνεχή αναπροσαρμογή του οικείου νομοθετικού πλαισίου, με γνώμονα αφ' ενός την πληρέστερη και αποτελεσματικότερη προστασία του ιδιωτικού βίου του ατόμου και των προσωπικών δεδομένων, καθώς και του δικαιώματος στο απόρρητο της επικοινωνίας, και αφ' ετέρου το δικαίωμα του ατόμου σε μια ασφαλή κοινωνία, ενόψει και των πληροφοριών που μπορούν να αποκτηθούν από τη χρήση των ανωτέρω δημόσιων δικτύων για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Πρόσφατα, με τον ν. 3674/2008 (ΦΕΚ Α' 136/10.7.2008) ενισχύθηκε το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας, με σειρά μέτρων που αφορούν στην επιβολή πρόσθετων υποχρεώσεων στους παρόχους για την ασφαλέστερη παροχή των τηλεφωνικών υπηρεσιών και την επιβολή αυστηρών ποινικών και διοικητικών κυρώσεων.

Παράλληλα, η αναγκαιότητα εγρήγορσης και συνεχούς παρέμβασης του νομοθέτη για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαπιστώνεται και στο επίπεδο του κοινοτικού δικαίου. Με τον ν. 3471/2006 ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2002/58/EK «σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών». Το άρθρο 4 του ανωτέρω νόμου ορίζει, ότι οποιαδήποτε χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται μέσω δημόσιου δικτύου καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης και θέσης, προστατεύονται από το απόρ-

ρητο των επικοινωνιών. Απαγορεύεται η, χωρίς άδεια, πρόσβαση στις επικοινωνίες από πρόσωπα άλλα πλην των χρηστών ή χωρίς τη συγκατάθεσή τους, εκτός αν αυτή είναι αναγκαία για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών ή σε περίπτωση άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών υπό τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 19 παρ. 1 του Συντάγματος.

Στο άρθρο 15 της Οδηγίας 2002/58/EK προβλέφθηκε ότι τα κράτη - μέλη δύνανται να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα για να περιορίζουν το δικαίωμα στο απόρρητο της επικοινωνίας για τη διαφύλαξη της εθνικής άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας και για την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη - μέλη δύνανται, μεταξύ άλλων, να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα που θα προβλέπουν τη διατήρηση δεδομένων για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Ο εθνικός νομοθέτης, κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2002/58/EK δεν έκανε χρήση της παρεχομένης από την Οδηγία δυνατότητας και δεν επέβαλε στους παρόχους την υποχρέωση προληπτικής διατήρησης δεδομένων της επικοινωνίας για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας ασφάλειας και για την δίωξη σοβαρών εγκλημάτων. Έτσι, τα συναφή δεδομένα διατηρούνται από τους παρόχους και τυγχάνουν επεξεργασίας μόνο για τους σκοπούς μετάδοσης και χρέωσης της επικοινωνίας, ενώ καταστρέφονται με τη λήξη αυτής και μέχρι το τέλος της περιόδου εντός της οποίας μπορεί να αμφισβητηθεί νομίμως ο λογαριασμός ή να επιδιωχθεί η πληρωμή του.

Εντούτοις, η Οδηγία 2002/58/EK τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2006/24/EK «για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK». Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οδηγήθηκαν στη έκδοση της Οδηγίας 2006/24/EK, με την οποία εισάγεται η υποχρέωση διατήρησης δεδομένων συνδρομητών και εγγεγραμμένων χρηστών στο πλαίσιο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, θεωρώντας ότι η επεξεργασία των σχετικών στοιχείων από τις αρμόδιες αρχές μπορεί να αποτελέσει ένα πολύτιμο εργαλείο στη μάχη κατά της τρομοκρατίας και της οργανωμένης εγκληματικότητας. Κατόπιν αυτού, με την εν λόγω Οδηγία η προαναφερθείσα ευχέρεια των κρατών - μελών να επιβάλλουν στους παρόχους την υποχρέωση προληπτικής διατήρησης ορισμένων δεδομένων της επικοινωνίας, έχει μετατραπεί σε υποχρέωση των κρατών - μελών.

Ενόψει τούτων, και σε συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της Χώρας που απορρέουν από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με το προτεινόμενο κεφάλαιο του νομοσχεδίου επιβάλλεται η διατήρηση ορισμένων δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών στην Ελληνική Επικράτεια κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, προκειμένου τα δεδομένα αυτά να καθίστανται διαθέσιμα στις αρμόδιες αρχές για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Επί της αρχής επισημαίνεται, πρωτίστως, ότι τα διατηρούμενα δεδομένα δεν αφορούν στο περιεχόμενο της επικοινωνίας. Εξάλλου, η διατήρηση των δεδομένων της επικοινωνίας, αποσκοπεί, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ.

1 του Συντάγματος, στη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Η τελευταία επισήμανση έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/24/EK, η υποχρέωση διατήρησης των δεδομένων αποσκοπεί στη «διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων, όπως ορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών».

Όπως αναφέρθηκε, τα δεδομένα της επικοινωνίας των χρηστών διατηρούνται σήμερα για λόγους μετάδοσης και χρέωσης της επικοινωνίας. Η υποχρέωση αυτή επεκτείνεται πλέον και για την περίπτωση της διακρίβωσης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Η διατήρηση των δεδομένων της επικοινωνίας δεν συνιστά ανακριτική πράξη, αφού τα δεδομένα της επικοινωνίας παραμένουν στα αρχεία του παρόχου, δεν τυγχάνουν επεξεργασίας και γνωστοποιούνται στις αρμόδιες αρχές, μόνον υπό τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες του εκτελεστικού νόμου του άρθρου 19 παρ. 1 του Συντάγματος. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, προϋπόθεση διενέργειας της ανακριτικής πράξης της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών αποτελεί κατ' άρθρο 4 του ν. 2225/1994 η διακρίβωση των εκεί αναφερόμενων εγκλημάτων αναφορικά με συγκεκριμένο κατηγορούμενο, ενώ κατά το άρθρο 253Α παρ. 1 εδ. γ' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) στην έννοια της έρευνας του άρθρου 253 ΚΠΔ συμπεριλαμβάνεται και η ανακριτική πράξη της άρσης του απορρήτου. Η έρευνα και κάθε άλλη ανακριτική πράξη αναφέρονται σε έγκλημα και διεξάγονται, κατ' άρθρο 251 ΚΠΔ, στο πλαίσιο ανάκρισης ή προανάκρισης, σε αντίθετη δε περίπτωση η διεξαχθείσα ανακριτική πράξη είναι μη νόμιμη και απολύτως άκυρη (Α.Π. 1328/2003). Ως εκ τούτου, η επεξεργασία των πληροφοριών που προκύπτουν από τα δεδομένα αυτά επιτρέπεται μόνον εφόσον διαταχθεί η διενέργεια της ανακριτικής πράξης της άρσης του απορρήτου σε βάρος συγκεκριμένου προσώπου για την τέλεση συγκεκριμένου εγκλήματος, ενώ πρέπει να τονισθεί ότι με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου του νομοσχεδίου δεν επιτρέπεται προληπτική επεξεργασία των διατηρούμενων δεδομένων, η οποία θα προσέκρουε στο άρθρο 19 του Συντάγματος και την αρχή της αναλογικότητας.

Οι ρυθμίσεις του παρόντος κεφαλαίου του νομοσχεδίου στο πλαίσιο της στάθμισης αντίρροπων συμφερόντων, με σεβασμό στην αρχή της αναλογικότητας, προβλέπουν περαιτέρω μέτρα για την αποτελεσματική προστασία των διατηρούμενων δεδομένων της επικοινωνίας των συνδρομητών και εγγεγραμμένων χρηστών. Προς τον σκοπό αυτό, ορίζεται ο αναγκαίος χρόνος διατήρησης των δεδομένων και επιτάσσεται η καταστροφή τους με αυτοματοποιημένο τρόπο μόλις συμπληρωθεί το χρονικό αυτό διάστημα, καθιερώνεται ως τόπος διατήρησης η Ελληνική Επικράτεια, επιβάλλονται πρόσθετες και ειδικές υποχρεώσεις στους παρόχους για την προστασία και την ασφάλεια των δεδομένων, ορίζονται ως αρμόδιες εποπτικές αρχές η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) και η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.), προβλέπονται βαρύτερες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των τασσομένων υποχρεώσεων και, τέλος, θωρακίζεται η σύννομη επεξεργασία των δεδομένων με την εγγύηση της δικαστικής αρχής.

2. ΕΙΔΙΚΑ – Κατ' άρθρο

Άρθρο 1

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 οριοθετούνται το βασικό αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του πρώτου κεφαλαίου. Ειδικότερα, σκοπός αυτού, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, είναι η επιβολή υποχρεώσεων στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών στο κοινό στην Ελληνική Επικράτεια, κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Επισημαίνεται, ότι η παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιτρέπεται υπό το καθεστώς γενικής αδείας του άρθρου 21 του ν. 3471/2006, ο οποίος νόμος – μεταξύ άλλων – ενσωματώνει στην Ελληνική έννομη τάξη και σχετική διάταξη της Οδηγίας 2002/20/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι υποχρεώσεις των παρόχων περιλαμβάνουν τη διατήρηση δεδομένων στο πλαίσιο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ούτως ώστε, αν παραστεί ανάγκη για τη διακρίβωση ιδιαιτέρως σοβαρών εγκλημάτων, τα δεδομένα αυτά να μπορούν να διαβιβασθούν στις αρμόδιες αρχές (άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/24/EK).

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 ορίζεται ότι οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε δεδομένα κίνησης ή θέσης, καθώς και σε δεδομένα αναγνώρισης του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη, οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου. Συνεπώς, ως προς το πεδίο εφαρμογής δεν καθιερώνεται καμιά εξαίρεση. Ορίζεται ρητώς, ότι αντικείμενο της διατήρησης δεν μπορεί, οπωσδήποτε, να είναι το περιεχόμενο της επικοινωνίας και η ιστοσελίδα καθώς και οι πληροφορίες που παράγονται από την επικοινωνία μέσω του διαδικτύου (άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/24/EK).

Άρθρο 2

Παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει τα τελευταία έτη από την Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης, οι διατάξεις της νομοθεσίας, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν έχουν ακόμα κωδικοποιηθεί (βλ. σχετικά και παρακάτω, στο άρθρο 17 του παρόντος σχεδίου). Το γεγονός αυτό καθιστά δυσχερή την εισαγωγή ρυθμίσεων σε τομείς που ρυθμίζονται ήδη από την υφιστάμενη νομοθεσία, τόσο από ουσιαστική όσο και από νομοτεχνική άποψη. Η δυσχέρεια αυτή επιτείνεται κατά την ενσωμάτωση Οδηγιών, που τροποποιούν το εθνικό δίκαιο. Προκειμένου, λοιπόν, να αποφευχθούν αντινομίες, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 ορίζεται, κατ' αρχάς, ότι και για τους σκοπούς του α' κεφαλαίου του παρόντος νόμου εφαρμόζονται οι ορισμοί που έχουν περιληφθεί σε προγενέστερα νομοθετήματα και συγκεκριμένα στους νόμους 3471/2006, 3431/2006 και 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Πέραν των ανωτέρω ορισμών, με την παράγραφο 2 δίδονται και ειδικοί ορισμοί για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου («δεδομένα», «χρήστης», «τηλεφωνική υπηρεσία», «κωδικός ταυτότητας χρήστη», «κωδικός ταυτότητας κυψέλης», «ανεπιτυχής κλήση» - άρθρο 2 της Οδηγίας 2006/24/EK).

Άρθρο 3

Με το άρθρο 3 (παρ. 1 και 2) εισάγεται εξαίρεση στην, κατ' αρχήν, απαγόρευση διατήρησης δεδομένων, που απορρέει από τις διατάξεις του ν. 3471/2006, και εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες θεμελιώνεται υποχρέωση των παρόχων για την διατήρηση των δεδομένων. Η σχετική υποχρέωση υφίσταται, όταν τα δεδομένα παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά την παροχή των υπηρεσιών επικοινωνιών (άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ), ως προς δε τις ανεπιτυχείς κλήσεις, θεσπίζεται επίσης η αυτή υποχρέωση για τους παρόχους, εφόσον, δηλαδή, τα δεδομένα των ανεπιτυχών κλήσεων παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία ή αποθηκεύονται ή καταγράφονται από τους παρόχους (άρθρο 3 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ). Τέλος, η διάταξη της παραγράφου 3 έχει προστατευτικό χαρακτήρα για το απόρρητο της επικοινωνίας, διότι επαναλαμβάνεται ρητώς η απαγόρευση διατήρησης δεδομένων που αποκαλύπτουν το περιεχόμενο της επικοινωνίας.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι αρμόδιες αρχές δύνανται να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα. Δεν εισάγονται νέες ρυθμίσεις σε σχέση με την υφιστάμενη νομοθεσία, δεδομένου ότι εφαρμόζεται ο ν. 2225/1994, δηλαδή ο εκτελεστικός νόμος του άρθρου 19 του Συντάγματος, όπως εκάστοτε ισχύει (άρθρο 4 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

Άρθρο 5

Με τις διατάξεις του άρθρου 5 καθορίζονται οι κατηγορίες δεδομένων, τα οποία υποχρεούνται να διατηρούν οι πάροχοι. Τα δεδομένα αυτά κατηγοριοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας, ως δεδομένα αναγκαία για την ανίχνευση και τον προσδιορισμό της πηγής αλλά και του προορισμού της επικοινωνίας, ως δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας, ώρας, διάρκειας και του είδους της επικοινωνίας, ως δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό του εξοπλισμού επικοινωνίας των χρηστών, ή του φερομένου ως εξοπλισμού επικοινωνίας τους και, τέλος, ως δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό της θέσης του εξοπλισμού κινητής επικοινωνίας. Η αναφορά στην περίπτωση προπληρωμένων ανώνυμων υπηρεσιών (παράγραφος 5 στοιχ. β' υποπερ. στστ') καλύπτει το ενδεχόμενο επαναφοράς μίας τέτοιας ρύθμισης, με δεδομένο ότι ο ισχύων ν. 3783/2009 (ΦΕΚ 136 Α') προβλέπει ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας προπληρωμένου χρόνου ομιλίας, συνδρομητών με συμβόλαιο ή άλλης μορφής κινητής τηλεπικοινωνίας.

Άρθρο 6

Οι διατάξεις του άρθρου 6, με τις οποίες ορίζονται ο τόπος και η διάρκεια διατήρησης των δεδομένων, έχουν κατ' εξοχήν προστατευτικό χαρακτήρα. Ορίζεται ως τόπος διατήρησης η Ελληνική Επικράτεια, προκειμένου να είναι ευχερής, άμεσος και αποτελεσματικός ο έλεγχος των αρμόδιων αρχών για την ασφάλεια των δεδομένων του παρόντος κεφαλαίου, τα οποία, άλλωστε, ως εξωτε-

ρικά στοιχεία της επικοινωνίας, απολαμβάνουν της συνταγματικής προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών, όπως ορίζεται και στο άρθρο 4 του ν. 3471/2006. Επισημαίνεται, ότι όχι μόνο τα διατηρούμενα δεδομένα, αλλά και τα φυσικά μέσα παραγωγής, επεξεργασίας και αποθήκευσης των εν λόγω δεδομένων πρέπει να βρίσκονται εντός των ορίων της Ελληνικής Επικράτειας. Ως χρόνος διατήρησης ορίζεται, το χρονικό διάστημα των δώδεκα (12) μηνών που θεωρείται, κατ' αρχήν, επαρκές, προκειμένου να επιτευχθούν οι επιδιωκόμενοι από την Οδηγία και συνακόλουθα το νόμο στόχοι για τη διακρίβωση ιδιαίτερως σοβαρών εγκλημάτων, ενώ, εξάλλου, το χρονικό αυτό διάστημα δεν συνιστά δυσανάλογη επέμβαση στα ατομικά δικαιώματα των προσώπων (άρθρο 6 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ). Περαιτέρω, επιβάλλεται η καταστροφή των δεδομένων με αυτοματοποιημένη διαδικασία αμέσως μετά το τέλος του χρονικού διαστήματος τήρησης. Τέλος, ορίζεται ότι τα δεδομένα που διατηρούνται από τον πάροχο και για τα οποία ήρθε το απόρρητο για τη διακρίβωση ιδιαίτερως σοβαρών εγκλημάτων καταστρέφονται ύστερα από γνωστοποίηση της σχετικής διάταξης της αρμόδιας αρχής, όταν παύσουν οι λόγοι για τους οποίους διατάχθηκε η πρόσβαση σ' αυτά (άρθρο 7 στοιχ. δ) της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

Άρθρο 7

Ως γνωστόν, για την ρύθμιση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την προστασία των προσωπικών δεδομένων και του απορρήτου των επικοινωνιών, η Ελλάδα έχει θεσπίσει ένα πυκνό κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, μεταξύ άλλων, οι νόμοι 2472/1997, 3115/2005, 3431/2006, 3471/2006, 3674/2008. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιβάλλονται πρόσθετες και ειδικές υποχρεώσεις στους παρόχους για την αποτελεσματική διαφύλαξη των δεδομένων που διατηρούν επί δώδεκα (12) μήνες, χωρίς βεβαίως να θίγονται οι σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και το απόρρητο των επικοινωνιών. Στην παράγραφο 1 καθιερώνονται ορισμένες γενικές αρχές ασφάλειας (άρθρο 7 στοιχ. α) έως γ) της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ), ενώ με τις διατάξεις της παραγράφου 2 επιβάλλεται η υποχρέωση στους παρόχους να καταρτίζουν, σε εναρμόνιση με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του ν. 3674/2008, ειδικό σχέδιο ασφάλειας για τα δεδομένα που διατηρούν. Περαιτέρω, θεσπίζεται εξουσιοδότηση, προκειμένου με κοινή πράξη τους, η Α.Δ.Α.Ε. και η Α.Π.Δ.Π.Χ. να καθορίσουν κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Επισημαίνεται, ότι συναρμοδιότητα των δύο ανωτέρω Ανεξαρτήτων Αρχών για την έκδοση κανονιστικής πράξης έχει θεσπισθεί ήδη με τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 13 του ν. 3471/2006.

Άρθρο 8

Με το εν λόγω άρθρο προβλέπεται ότι ο πάροχος υποχρεούται να διατηρεί τα δεδομένα του άρθρου 5 κατά τρόπο που να του επιτρέπει να τα επεξεργάζεται ηλεκτρονικά και να τα διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από τη γνωστοποίησης της οικείας διατάξης (άρθρο 8 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

Εξάλλου, και λόγω της τεχνικής φύσεως των θεμάτων,

χορηγείται με την παράγραφο 2 εξουσιοδότηση στην Α.Δ.Α.Ε. για την εξειδίκευση των αρχών ασφάλειας, της διαδικασίας και του τρόπου εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 9

Με τις διατάξεις του άρθρου 9 ορίζονται οι εποπτικές αρχές των διατάξεων του παρόντος νόμου (άρθρο 9 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ). Τα διατηρούμενα δεδομένα, όπως περιγράφονται στο άρθρο 5, είναι στενά συνυφασμένα με το απόρρητο της επικοινωνίας, διότι πρόκειται κατ' αρχήν για στοιχεία, τα οποία, μαζί με το περιεχόμενο της επικοινωνίας, συνθέτουν, υπό ευρεία έννοια, την έννοια του απορρήτου της επικοινωνίας. Ως εκ τούτου, και εφόσον δεν ρυθμίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο, η Α.Δ.Α.Ε. ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο ν. 3115/2003. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι ρόλο εποπτικής αρχής έχει και η Α.Π.Δ.Π.Χ., δεδομένου ότι οι κατηγορίες δεδομένων που διατηρούνται, συνιστούν και προσωπικά δεδομένα υπό την έννοια των ν. 2472/1997 και 3471/2006.

Άρθρο 10

Με τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου θεσπίζεται υποχρέωση της Α.Δ.Α.Ε. να συγκεντρώνει τα στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν και να τα διαβιβάζει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, προκειμένου στη συνέχεια να αποσταλούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως επιβάλλεται από την Οδηγία. Τα δεδομένα αυτά αφορούν τις περιπτώσεις παροχής στατιστικών δεδομένων (δηλαδή δεδομένων αριθμητικών ή απλώς περιγραφικών) στις αρμόδιες αρχές, το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης της διατήρησης των δεδομένων και της ημερομηνίας υποβολής του αιτήματος από την αρμόδια αρχή για τη διαβίβασή τους και, τέλος, τις περιπτώσεις στις οποίες δεν κατέστη δυνατόν να ικανοποιηθούν τα αιτήματα για τη χορήγηση των δεδομένων (άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ). Με την παράγραφο 2 απαγορεύεται η αποστολή στοιχείων, τα οποία αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 10 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

Άρθρο 11

Στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι ποινικές κυρώσεις για τα πρόσωπα τα οποία, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, επεμβαίνουν στα διατηρούμενα δεδομένα με οποιονδήποτε τρόπο. Με τις διατάξεις αυτές και συγκεκριμένα με την διεύρυνση του αξιοποιίου ως προς τον κύκλο των δραστών, επιδιώκεται η διασφάλιση της αυθεντικότητας των διατηρούμενων δεδομένων, αλλά και η προστασία των προσώπων από κακόβουλες επεμβάσεις και παράνομη χρήση των διατηρούμενων στοιχείων επικοινωνίας (άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ). Το προβλεπόμενο στην παράγραφο 2 έγκλημα μπορεί να διαπραχθεί και από πρόσωπα υπεύθυνα για τη διαφύλαξη των διατηρούμενων δεδομένων, ήτοι από νόμιμο εκπρόσωπό του ή από μέλος της διοίκησης παρόχου ή από τον υπεύθυνο για την τήρηση του ειδικού σχεδίου ασφάλειας ή από εργαζόμενο ή συνεργάτη του παρόχου. Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η ποινή της κάθειρξης συνοδευόμενη από χρηματική ποινή, αν,

από τις πράξεις των παραγράφων 1 και 2 προκλήθηκε κίνδυνος για την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ή για την εθνική ασφάλεια. Τέλος, αντιμετωπίζεται το αξιόποιο των πράξεων των παραγράφων 1 και 2 όταν έχουν τελεσθεί από αμέλεια.

Άρθρο 12

Η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων συναρτάται, μεταξύ άλλων, από τη σαφήνεια του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το απόρρητο της επικοινωνίας, αλλά και αυτού που διέπει την προστασία των προσωπικών δεδομένων και τη ρύθμιση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ενόψει τούτου, κρίθηκε αναγκαίο να μη διαφοροποιηθούν ουσιασώς οι διοικητικές κυρώσεις, σε σχέση με τις προβλεπόμενες κυρώσεις στο άρθρο 11 του ν. 3674/2008. Επίσης, για την ενότητα και ομοιογένεια των σχετικών ρυθμίσεων του ν. 3674/2008 και των ρυθμίσεων του παρόντος νομοσχεδίου, αλλά και λόγω της φύσεως των διοικητικών κυρώσεων, οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου υπόκεινται σε ουσιαστική προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατά των αποφάσεων δε του δικαστηρίου αυτού προβλέπεται αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (άρθρο 13 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

Άρθρο 13

Πρόκειται για γνήσια αντικειμενική αδικοπρακτική ευθύνη, αφού για τη θεμελίωσή της δεν ενδιαφέρει η συνδρομή δόλου ή αμέλειας του υποχρέου. Η ευθύνη αυτή ρυθμίζεται κατά τα λοιπά από τις οικείες διατάξεις του Αστικού Δικαίου. Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού ακολουθούν το πνεύμα της αντίστοιχης ρύθμισης του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 (άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις

1. ΓΕΝΙΚΑ – Επί της αρχής

Με το β' κεφάλαιο του σχεδίου νόμου καθορίζονται κατ' αρχάς οι προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία, εν συντομία τη χρήση, συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή/και καταγραφή ήχου ή/και εικόνας σε δημόσιους χώρους, ενώ τα τρία τελευταία εδάφια της περ. β' και η περ. γ' της παραγράφου 3 του ν. 2472/1997 καταργούνται.

Η αναγκαιότητα ορθής και αποτελεσματικής ρύθμισης του θέματος της χρήσης συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους προκύπτει από τις υπ' αριθ. 1/2009 & 2/2010 σχετικές Γνωμοδοτήσεις της Α.Π.Δ.Π.Χ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη σκέψη 2 της υπ' αριθ. 2/2010 Γνωμοδότησης, η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βίντεο-επιτήρησης με τη λήψη ή/και καταγραφή ήχου ή/και εικόνας αποτελεί περιορισμό του ατομικού δικαιώματος του άρθρου 9Α Σ. Πέραν τούτου, η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης οδηγεί σε περιορισμό και του ατομικού δικαιώματος του συνέρχεσθαι σύμφωνα με το άρθρο 11 Σ.

Ωστόσο, η θέση ότι η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης οδηγεί σε περιορισμό του ατομικού δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων δεν αποκλείει τη χρήση τους υπό το πρίσμα της στάθμισης του δικαιώματος αυτού με άλλα συνταγματικώς κατοχυρωμένα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, όπως την προστασία της ζωής, της ιδιοκτησίας, του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του κράτους, όπως σε σχέση με την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και δημόσια τάξη. Επιπλέον, τα ατομικά δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της ελευθερίας του συνέρχεσθαι δύναται να περιορισθούν για τους θεμιτούς σκοπούς που αναφέρονται στα άρθρα 8 παρ. 2 και 11 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), όπως γίνεται δεκτό από το ΕΔΔΑ και δέχεται και η Α.Π.Δ.Π.Χ. με την υπ. αριθ. 1/2009 Γνωμοδότησή της.

Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται από τη δικαιοσυγκριτική μελέτη της νομοθεσίας άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., μέθοδο που χρησιμοποιεί και το ΕΔΔΑ για τη διαμόρφωση της δικανικής του κρίσης. Η μελέτη αυτή καταδεικνύει, ότι η χρήση των συστημάτων βίντεο-επιτήρησης για τους ανωτέρω σκοπούς αποτελεί ήδη αντικείμενο εκτεταμένων, ειδικών κανόνων δικαίου (βλ. Γνωμοδότηση της Α.Π.Δ.Π.Χ. 1/2009, σελ. 15-21, με εκτενείς αναφορές σε νομοθετήματα άλλων κρατών μελών). Άλλωστε, και στην ελληνική έννομη τάξη απαντώνται αντίστοιχες ειδικές διατάξεις: το άρθρο 104 παρ. 4 ν. 2696/99 (Κ.Ο.Κ) σε συνδυασμό με το π.δ. 287/2001 για τη βεβαίωση παραβάσεων του Κ.Ο.Κ, το άρθρο 41 Ε ν. 2725/99 σε συνδυασμό με την Κ.Υ.Α. 24560/2003 για την ηλεκτρονική εποπτεία των αθλητικών εγκαταστάσεων, και η διάταξη του άρθρου 253Α στοιχ. δ) ΚΠΔ σχετικά με τη χρήση συστημάτων καταγραφής ήχου ή εικόνας ως ειδική ανακριτική πράξη για την εξιχνίαση συγκεκριμένων εγκλημάτων.

Κατά την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας οι περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να ορίζονται γενικώς και αντικειμενικώς, με τυπικό νόμο ή κατόπιν ειδικής εξουσιοδότησης με προεδρικό διάταγμα, ενώ όσο εντονότερος είναι ο περιορισμός του δικαιώματος, τόσο επιτακτικότερη είναι η ανάγκη ειδικότητας της νομοθετικής ρύθμισης. Επιπλέον, κατά την ίδια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι περιορισμοί πρέπει να δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος, να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην θίγουν τον πυρήνα του ατομικού δικαιώματος. Αντιστοίχως, το ΕΔΔΑ απαιτεί η επέμβαση (περιορισμός) στην άσκηση του ατομικού δικαιώματος να προβλέπεται σε νόμο που φέρει συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά σχετικά με την ειδικότητα και τη σαφήνιά του, και, εφόσον αυτή είναι καταρχήν δικαιολογημένη σε σχέση με τους θεμιτούς σκοπούς περιορισμού του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, όπως αυτοί ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, εξετάζει στη συνέχεια την αναλογικότητα των προβλεπόμενων μέτρων προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Με βάση τα ανωτέρω, το άρθρο 14 του νόμου προχωρά – μεταξύ άλλων – σε μια συνολική ρύθμιση των όρων και προϋποθέσεων για την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή/και καταγραφή ήχου ή/και εικόνας σε δημόσιους χώρους. Το Β' κεφάλαιο του σχεδίου νόμου περιέχει, περαιτέρω, μια σειρά άλλων, συναφών ρυθμίσεων, που αφορούν στην ενίσχυση

του στελεχειακού δυναμικού της Α.Π.Δ.Π.Χ. (άρθρο 15), στην ρύθμιση του ζητήματος των αυτόκλητων κλήσεων με σκοπό την απευθείας εμπορική προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών (άρθρο 16) στην κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών και περί προσωπικών δεδομένων (άρθρο 17) και στην τροποποίηση του άρθρου 2 παρ. 4 του ν. 3783/2009 αναφορικά με τα στοιχεία ταυτότητας συνδρομητή (άρθρο 18). Επί των ρυθμίσεων αυτών γίνεται αναφορά αναλυτικότερα παρακάτω, κατά την αιτιολόγηση των οικείων άρθρων.

2. ΕΙΔΙΚΑ – Κατ' άρθρο

Άρθρο 14 παράγραφος 1

Στην πρώτη παράγραφο της προτεινόμενης ρύθμισης απαριθμούνται περιοριστικά οι εξής θεμιτοί σκοποί για τους οποίους επιτρέπεται η χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή/και καταγραφή ήχου ή/και εικόνας σε δημόσιους χώρους:

α) Η διαφύλαξη της εθνικής άμυνας, που αναφέρεται ιδίως στη διαφύλαξη των συνόρων και των στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

β) Η προστασία του πολιτεύματος και η αποτροπή εγκλημάτων προδοσίας της χώρας, σκοπός που αναφέρεται ιδίως στην πρόληψη και καταστολή εγκλημάτων των δύο πρώτων κεφαλαίων του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, όπως είναι π.χ. η εσχάτη προδοσία, η επιβουλή της ακεραιότητας της χώρας και η κατασκοπεία.

γ) Η αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων που συνιστούν επιβουλή της δημόσιας τάξης. Εδώ περιλαμβάνονται τα εγκλήματα του έκτου κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, όπως η δράση εγκληματικών ή τρομοκρατικών οργάνωσεων και η διατάραξη της κοινής ειρήνης.

δ) Η αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων βίας, εμπορίας ναρκωτικών, κοινώς επικίνδυνων εγκλημάτων, εγκλημάτων κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Πρόκειται για σοβαρά εγκλήματα, η καταπολέμηση των οποίων εξυπηρετείται κατέξοχην από τη χρήση συστημάτων επιτήρησης και είναι, αντίστροφα, ικανή να δικαιολογήσει την εγκατάστασή τους, περιλαμβάνει δε ιδίως αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα κεφάλαια 13, 14, 15, 16, 18, 19 και 23 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και στον Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά. Να σημειωθεί ότι τα συστήματα επιτήρησης που εγκαθίστανται κάθε φορά θα πρέπει να είναι πρόσφορα για την εξιχνίαση συγκεκριμένων εγκλημάτων και ότι η χρήση τους θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο σε σχέση με αξιόποινες πράξεις που υπάγονται στην ανωτέρω περιοριστική απαρίθμηση. Ως ουσιαστική και διαδικαστική προϋπόθεση ορίζεται η ύπαρξη πραγματικών στοιχείων, με βάση τα οποία συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τελέσθηκαν ή πρόκειται να τελεσθούν τέτοιες πράξεις σε συγκεκριμένο χώρο. Θα πρέπει να αναμένεται, έτσι, ευλόγως ότι η εγκατάσταση των συστημάτων επιτήρησης θα βοηθήσει στην εξιχνίαση ήδη τελεσθέντων εγκλημάτων, ή η αρμόδια αρχή να διαθέτει επαρκείς ενδείξεις, με βάση λ.χ. μαρτυρίες, στατιστικά ή άλλα στοιχεία, ότι είναι πιθανή η τέλεση τέτοιων πράξεων στο μέλλον. Κατ' επέκταση, όταν αυτές οι προϋποθέσεις παύουν να ισχύουν, θα πρέπει να επανεξετάζεται η χρήση των συστημάτων στους συγκεκριμένους χώρους.

ε) Η διαχείριση της κυκλοφορίας. Ο όρος διαχείριση

της κυκλοφορίας περιλαμβάνει τη βεβαίωση παραβάσεων του Κ.Ο.Κ., τη ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων και τη διαχείριση τροχαίων ατυχημάτων. Όσον αφορά στη βεβαίωση παραβάσεων του Κ.Ο.Κ., υπάρχει ήδη η ειδική ρύθμιση του άρθρου 104 παρ. 4 του ν. 2696/1999 (Κ.Ο.Κ) σε συνδυασμό με το π.δ. 287/2001 ως προς τις ειδικές ηλεκτρονικές τεχνικές συσκευές για τη βεβαίωση παραβάσεων του Κ.Ο.Κ. Η ρύθμιση αυτή εξακολουθεί να ισχύει, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 7 της προτεινόμενης διάταξης. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, κυρίως η παρακολούθηση και βελτίωση των πυκνωμάτων στις οδικές αρτηρίες, θα πρέπει καταρχήν να πραγματοποιείται χωρίς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (απεικόνιση προσώπων ή πινακίδων οχημάτων), ενσωματώνοντας, ήδη στο στάδιο του σχεδιασμού των τεχνικών προδιαγραφών και των διαδικασιών χρήσης των συστημάτων, φιλικές προς την ιδιωτική ζωή τεχνολογίες. Στο μέτρο που παρ' όλα αυτά συντρέχει επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, π.χ. διότι παρέχεται δυνατότητα μεγέθυνσης, τα συστήματα υπόκεινται στην παρούσα ρύθμιση. Τέλος, όσον αφορά στον επιμέρους σκοπό της διαχείρισης τροχαίων ατυχημάτων, η σκοπιμότητα της χρήσης των εν λόγω συστημάτων θα μπορούσε να συνίσταται στη βεβαίωση και άμεση επέμβαση σε περίπτωση τροχαίων ατυχημάτων. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, η χρήση τους είναι επιτρεπτή με βάση συγκεκριμένα κριτήρια επικινδυνότητας – π.χ. μόνο σε επικίνδυνα οδικά σημεία όπου σημειώνονται επανειλημμένες σοβαρά τροχαία ατυχήματα.

Στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 14 υπάγεται η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης, μόνον εφόσον αυτά συνεπάγονται ακόμη και εν δυνάμει, λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών τους, την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ενώ, όταν αυτό δεν συμβαίνει (για παράδειγμα επειδή τα συστήματα λαμβάνουν απομακρυσμένες εικόνες από χώρους χωρίς δυνατότητα μεγέθυνσης και αναγνώρισης προσώπων ή άλλων πληροφοριών που αναφέρονται σε φυσικά πρόσωπα, π.χ. πινακίδων οχημάτων), η εν λόγω ρύθμιση δεν τυγχάνει εφαρμογής.

Ως επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ορίζεται και η απλή λήψη αυτών χωρίς καταγραφή τους, και τούτο διότι ακόμη και η τελευταία αυξάνει τους κινδύνους για την ιδιωτική ζωή των ατόμων, αφού διευκολύνεται σημαντικά η παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους, ενώ η μεταφορά των δεδομένων μέσω δικτύου δεν αποκλείει την πρόσβαση σε αυτά από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. Εξάλλου, και τα ίδια τα άτομα που γνωρίζουν ότι ένας χώρος παρακολουθείται μεταβάλλουν τη συμπεριφορά τους, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για απλή λήψη ή/και καταγραφή. Την άποψη αυτή υποστηρίζει η Α.Π.Δ.Π.Χ. στις υπ. αριθμ. 1/2009 και 2/2010 Γνωμοδοτήσεις της, καθώς και, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διάφορες αντίστοιχες Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, όπως ο Ευρωπαίος Επόπτης (βλ. την Οδηγία για τα συστήματα βίντεο-επιτήρησης, κεφ. 2.3.4, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Supervision/Guidelines/10-03-17_Video-surveillance_Guidelines_EN.pdf). Θα πρέπει, πάντως, να επισημανθεί ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει διατυπώσει αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή η απλή λήψη δεν διαφέρει σε τίποτα από την οπτική παρακολούθηση σε τεχνικά μέσα και συνεπώς δεν συνιστά περιορισμό του ατομικού

δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (ΕΔΔΑ, Απόφαση Peck κατά Η.Β. της 28.4.2003, σκέψη 58, με παραπομπή σε παλαιότερη νομολογία).

Στα συστήματα βίντεο-επιτήρησης συγκαταλέγονται τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης με πρόσθετο εξοπλισμό για τη μετάδοση, αποθήκευση και κάθε είδους περαιτέρω επεξεργασία της εικόνας και του ήχου. Ως συστήματα βίντεο-επιτήρησης νοούνται, όμως, και κάθε είδους άλλα συστήματα, ανεξαρτήτως των τεχνικών τους προδιαγραφών, εάν δηλαδή φέρουν σταθερές, περιστρεφόμενες ή κινητές κάμερες, αναλογικές ή ηλεκτρονικές ή εάν χρησιμοποιείται οποιαδήποτε άλλη ηλεκτρονική συσκευή ή ηλεκτρονικό σύστημα, όπως επίσης και ανεξαρτήτως του είδους της εικονοληψίας (συνεχούς ή ασυνεχούς).

Άρθρο 14 παράγραφος 2

Στην δεύτερη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι η χρήση των εν λόγω συστημάτων στους κατ' εξοχήν τομείς κρατικής δράσης που αποτελούν και ευαίσθητους τομείς για το ατομικό δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, ανατίθεται μόνο σε κρατικές αρχές. Οι κρατικές αρχές μπορεί να είναι ιδίως οι αστυνομικές, οι λιμενικές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες και η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, σε κάθε περίπτωση οι αρχές που έχουν εκ του νόμου αρμοδιότητα σε σχέση με τους σκοπούς που περιοριστικά αναφέρονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Επίσης, επισημαίνεται ότι οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να δρουν πάντα υπό τον όρο τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή η χρήση των συστημάτων θα πρέπει να αποτελεί αναγκαίο και πρόσφορο μέσο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος δεν θα μπορεί να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά με ηπιότερα μέσα. Η αρχή της αναλογικότητας εξειδικεύεται μέσω των ποιοτικών χαρακτηριστικών που θα πρέπει να περιέχονται στο προεδρικό διάταγμα, για το οποίο γίνεται λόγος παρακάτω στην παρ. 4.

Άρθρο 14 παράγραφος 3

Κομβικό σημείο της προτεινόμενης ρύθμισης, ώστε να δικαιολογείται ο περιορισμός του ατομικού δικαιώματος σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό και τις αρμόδιες προς τούτο δημόσιες αρχές, αποτελεί ο περιορισμός εγκατάστασης των συστημάτων βίντεο-επιτήρησης σε ορισμένου τύπου χώρους, όπου κατά τεκμήριο συντρέχει μεγαλύτερη ανάγκη προστασίας τους καθώς και των παρευρισκόμενων σε αυτούς ατόμων. Οι χώροι αυτοί ορίζονται ως δημόσιοι χώροι και προσδιορίζονται με βάση τυπικά και λειτουργικά κριτήρια.

Έτσι, ως δημόσιοι χώροι ορίζονται στην παράγραφο 3 του προτεινόμενου άρθρου αυτοί που προορίζονται κατά την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία και τον Αστικό Κώδικα για κοινή χρήση, όπως π.χ. οδοί, πλατείες, άλση, αιγιαλοί, παραλίες, λιμάνια, όχθες λιμνών και ποταμών, και δημόσια δάση. Περαιτέρω, δημόσιος χώρος θεωρείται και κάθε άλλος, ανοικτός και ελεύθερος προσβάσιμος σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων χώρος, ο οποίος με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο (π.χ. οικοδομική άδεια) έχει τεθεί σε κοινή χρήση. Στην τελευταία περίπτωση μπορεί να ανήκουν μεγάλα εμπορικά κέντρα, ειδικά πάρκα, χώροι αναψυχής κλπ. Όταν, όμως, η είσοδος είναι ελεγχόμενη, π.χ. με καταβολή εισιτηρίου, όπως στα υπαίθρια

θέατρα κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή σε κλειστούς χώρους, όπως τα καταστήματα δημόσιων υπηρεσιών, η εγκατάσταση τέτοιων συστημάτων δεν επιτρέπεται από τις ανωτέρω δημόσιες αρχές, αλλά μόνο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, που έχει και την ευθύνη λειτουργίας του, για το σκοπό της προστασίας προσώπων ή αγαθών, όπως αυτά αναλύονται παρακάτω, στην παρ. 5. Στους δημόσιους χώρους συγκαταλέγονται, τέλος, και οι σταθμοί διακίνησης επιβατών με μέσα μαζικής μεταφοράς, όπως το μετρό, τα κτίρια επιβατών του αεροδρομίου κλπ., χώροι δηλαδή προσβάσιμοι σε απεριόριστο αριθμό ατόμων, που όμως μπορεί να είναι και κλειστοί και η είσοδος σε αυτούς ελεγχόμενη, επειδή ως προς τους χώρους αυτούς κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι αυξημένης επικινδυνότητας και συνεπώς ανάγκη μείζονος προστασίας.

Άρθρο 14 παράγραφος 4

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 14 προβλέπεται η εξειδίκευση της προτεινόμενης ρύθμισης με προεδρικό διάταγμα, ώστε ο περιορισμός του ατομικού δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων να είναι σύμφωνος με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ, τη Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης (ν. 2068/1992) για την προστασία του ατόμου έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, όπου η επεξεργασία πραγματοποιείται από τις αστυνομικές αρχές, σύμφωνος με τη Σύσταση 87 (15) του Συμβουλίου της Ευρώπης για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στον αστυνομικό τομέα. Το προεδρικό διάταγμα πρέπει καταρχάς να συσχετίζει το σκοπό της εγκατάστασης συστημάτων επιτήρησης με τις αρμοδιότητες της εκάστοτε δημόσιας αρχής, να ρυθμίζει την ειδικότερη διαδικασία και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων, να ορίζει το είδος των δεδομένων και τον τρόπο επεξεργασίας τους, καθώς και να θέτει κατά το δυνατόν συγκεκριμένα κριτήρια για την τήρηση των αρχών της αναγκαιότητας, της προσφορότητας και της strict sensu αναλογικότητας της επεξεργασίας σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Λαμβανομένου υπόψη του κινδύνου που ενέχει η καταγραφή εικόνας κατά τη νόμιμη άσκηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι, η λειτουργία συστημάτων βίντεο-επιτήρησης σ' αυτήν τη περίπτωση θα πρέπει να έχει εξαιρετικό χαρακτήρα, που θα διασφαλίζεται με κατάλληλες αυστηρές προϋποθέσεις στο προεδρικό διάταγμα. Είναι σημαντικό να επισημανθεί η απαίτηση για τη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τεχνολογίες φιλικές προς την ιδιωτικότητα ήδη κατά το σχεδιασμό των συστημάτων. Οι τεχνολογίες αυτές καθιστούν δυνατή τη νομοθετική επιταγή για πρακτική εναρμόνιση των ατομικών δικαιωμάτων. Για το λόγο τούτο, η προτεινόμενη ρύθμιση αναφέρει ότι με το προεδρικό διάταγμα εξειδικεύονται τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφάλειας καθώς και οι βασικές λειτουργίες των συστημάτων, οι οποίες μπορούν να διαφέρουν ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Για παράδειγμα η αυτόματη αναγνώριση προσώπων θα μπορούσε να είναι αναγκαία και πρόσφορη για το σκοπό της αποτροπής και καταστολής εγκλημάτων βίας, όχι όμως για το σκοπό της διαχείρισης της κυκλοφορίας. Επίσης, τα εν λόγω συστήματα υπόκεινται σε περιοδική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς

τους, απαίτηση που αποτελεί πλέον καλή νομοθετική πρακτική σε τομείς όπου τα αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων, δεν μπορούν να προβλεφθούν με βεβαιότητα κατά το χρόνο θέσπισης μιας νομοθετικής ρύθμισης.

Επιπλέον, η εξουσιοδοτική διάταξη προβλέπει τη γνωστοποίηση της επεξεργασίας στην Α.Π.Δ.Π.Χ., η οποία ασκεί την κατά το Σύνταγμα και το νόμο εποπτική της αρμοδιότητα. Τέλος, η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει ότι το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως αρμόδιου σε θέματα ατομικών δικαιωμάτων, και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, καθώς, επίσης, ότι απαιτείται η προηγούμενη γνωμοδότηση της Α.Π.Δ.Π.Χ., όπως άλλωστε ορίζει το άρθρο 19 στοιχ. θ) του ν. 2472/1997.

Άρθρο 14 παράγραφος 5

Η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης είναι κατ' αρχήν θεμιτή σε κάθε χώρο που υπόκειται στη διαχείριση ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, προς το σκοπό της προστασίας προσώπων ή αγαθών. Ο σκοπός αυτός, που εμπίπτει στην έννοια της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων κατά το άρθρο 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, είναι διαφορετικός από τους σκοπούς που εξυπηρετεί η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου και καταλαμβάνει την προστασία του διαχειριζόμενου ένα χώρο φυσικού ή νομικού προσώπου (ιδιοκτήτη, μισθωτή κλπ) – ανεξαρτήτως της νομικής μορφής του τελευταίου, δηλαδή αν πρόκειται για δημόσιες αρχές, ΟΤΑ ή ιδιωτικές επιχειρήσεις – από παράνομες πράξεις σε βάρος του, που μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουν και αξιόποινo χαρακτήρα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν για παράδειγμα σχολεία, εμπορικά καταστήματα, καταστήματα δημοσίων ή δημοτικών υπηρεσιών, ξενοδοχεία, νοσοκομεία, κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών κλπ.

Η προστασία προσώπων ή αγαθών στις ανωτέρω περιπτώσεις θεμελιώνεται στις διατάξεις του αστικού δικαίου που προβλέπουν αντίστοιχα δικαιώματα του ιδιοκτήτη ή κατόχου ενός χώρου, όπως οι διατάξεις για την προστασία της κυριότητας, νομής και κατοχής των άρθρων 985, 997, 1108 ΑΚ, διατάξεις που εφαρμόζονται και στην περίπτωση δημόσιων αρχών. Εξάλλου, τόσο οι φορείς του δημόσιου τομέα όσο και οι ιδιώτες έχουν σε πολλές περιπτώσεις υποχρέωση εκ του νόμου να προστατεύουν τη ζωή, υγεία και ιδιοκτησία/περιουσία τρίτων προσώπων, δηλαδή εκείνων που βρίσκονται νόμιμα στους χώρους τους και για τους οποίους οι διαχειριστές ευθύνονται για παράδειγμα κατά τις διατάξεις περί αδικπραξιών (άρθρα 914 ΑΚ, 105 ΕισΝΑΚ).

Το πρόσωπο που έχει νόμιμο δικαίωμα χρήσης συστημάτων βίντεο-επιτήρησης για τον σκοπό της προστασίας αγαθών και προσώπων δεν ταυτίζεται, λοιπόν, με τις δημόσιες αρχές που σύμφωνα με την παράγραφο 1 της προτεινόμενης ρύθμισης λειτουργούν τα συστήματα βίντεο-επιτήρησης για τους σκοπούς λ.χ. της προστασίας της εθνικής άμυνας ή του πολιτεύματος, της αποτροπής και καταστολής αξιόποινων πράξεων ή της διαχείρισης της κυκλοφορίας.

Σε κάθε περίπτωση, η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης θα πρέπει να υπακούει και εδώ στην αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή τα εν λόγω συστήματα να είναι

αναγκαία και πρόσφορα σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό λαμβάνοντας υπόψη και το χώρο εγκατάστασής τους.

Η χρήση συστημάτων βίντεο-επιτήρησης προς τον συγκεκριμένο σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, ρυθμίζεται με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Α.Π.Δ.Π.Χ. που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του ν. 2472/1997 (βλ. Οδηγίες Α.Π.Δ.Π.Χ. 1122/2000 και 115/2001). Είναι δε αυτονόητο ότι στο πλαίσιο και αυτού του σκοπού το υλικό που αποκτάται επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί ενώπιον των αρμόδιων δικαστικών αρχών για την άσκηση νόμιμου δικαιώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τις σχετικές Οδηγίες της Α.Π.Δ.Π.Χ.

Άρθρο 14 παράγραφος 6

Στη παράγραφο 6 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του ν. 2472/1997.

Άρθρο 14 παράγραφος 7

Τέλος, στην παράγραφο 7 του άρθρου 14 ορίζεται ότι επιτρέπεται η εξακολούθηση της ισχύος συναφών διατάξεων σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών ηλεκτρονικών τεχνικών συσκευών για τη βεβαίωση παραβάσεων του Κ.Ο.Κ., για την ηλεκτρονική εποπτεία των αθλητικών εγκαταστάσεων και με τη χρήση συστημάτων καταγραφής ήχου ή εικόνας ως ειδικής ανακριτικής πράξης για την εξιχνίαση συγκεκριμένων εγκλημάτων.

Άρθρο 15

Το παρόν άρθρο τροποποιεί ορισμένες διατάξεις του ν. 2472/1997 με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Α.Π.Δ.Π.Χ. ενόψει της ανασυγκρότησής της. Ειδικότερα, διευρύνεται ο κύκλος των καθηγητών στο γνωστικό αντικείμενο της πληροφορικής και σε εκείνους που διδάσκουν σε τεχνολογικά ιδρύματα, με δεδομένο ότι οι έλεγχοι της Α.Π.Δ.Π.Χ. στα πληροφοριακά συστήματα των υπευθύνων επεξεργασίας αφορούν κυρίως στην εφαρμογή της πληροφορικής και ως εκ τούτου δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ των καθηγητών του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού Τομέα.

Επίσης, διευρύνεται ο κύκλος των προσώπων που έχουν τα τυπικά προσόντα για την άσκηση καθηκόντων αναπληρωματικών μελών, ενόψει του ότι μετά τη λειτουργία στην Α.Π.Δ.Π.Χ. Τμήματος παράλληλα με την Ολομέλεια και την ανάθεση καθηκόντων επόπτη σε ορισμένα μέλη, η συμμετοχή των αναπληρωματικών μελών στις εργασίες έχει αναβαθμισθεί και είναι σημαντική η προσέλκυση νέων επιστημόνων, με επαρκή εμπειρία στον τομέα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προθύμων να αναλάβουν το βάρος της απασχόλησης.

Τέλος, ο μεγάλος και ολοένα αυξανόμενος αριθμός των υποβαλλομένων αιτήσεων, ερωτημάτων, καταγγελιών κοκ. προς την Α.Π.Δ.Π.Χ. επιβάλλει να θεσπισθεί διακριτική ευχέρειά της να εξετάζει τα εν λόγω ζητήματα με κριτήριο προτεραιότητάς τους τη σπουδαιότητα και το γενικότερο ενδιαφέρον τους. Ειδική αντιμετώπιση χρήζει, εξάλλου, το γεγονός ότι η Α.Π.Δ.Π.Χ. κατακλύζεται από ερωτήματα δημόσιων αρχών για θέματα προ-

στασίας προσωπικών δεδομένων που θα μπορούσαν να επιλύονται χωρίς την παρέμβαση της Αρχής. Η πρακτική αυτή ταλαιπωρεί τους πολίτες και δημιουργεί αδικαιολόγητο πρόσθετο βάρος εργασίας στην Αρχή, το οποίο προκαλείται συχνά από τους δισταγμούς της αρμόδιας υπηρεσίας να εφαρμόσει ευθέως την κείμενη νομοθεσία και την πλούσια ερμηνευτική επεξεργασία αυτής από την Αρχή.

Προς αντιμετώπιση της γραφειοκρατικής αυτής πρακτικής προτείνεται η διετής απόσπαση στην Αρχή υπαλλήλων από τους διάφορους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα (Υπουργεία, περιφέρειες, δήμοι, νοσοκομεία, δημόσιες επιχειρήσεις κλπ). Η εν λόγω απόσπαση, που γίνεται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, είναι απολύτως αναγκαία, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επαρκής εκπαίδευση και εξειδίκευση των αποσπασθέντων υπαλλήλων σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, την οποία θα αξιοποιήσουν, όταν επιστρέψουν στην οργανική τους θέση, για την άσκηση των καθηκόντων τους. Ειδικότερα, μετά την περάτωσή της απόσπασης ο υπάλληλος θα μπορεί να ασκεί καθήκοντα υπευθύνου για την προστασία προσωπικών δεδομένων στο εσωτερικό της υπηρεσίας του και να αποτελεί σύνδεσμο αυτής με την Αρχή. Η οργανωτική αυτή καινοτομία εφαρμόζεται ήδη από άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προτείνεται από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ προκειμένου να περιληφθεί στη μελετώμενη τροποποίηση της Οδηγίας. Ο Έλληνας νομοθέτης (άρθρο 3 παρ. 2 ν. 3674/2008) προβλέπει ανάλογη ρύθμιση για τον υπεύθυνο διασφάλισης απορρήτου που υποχρεούται να ορίσει κάθε πάροχος τηλεφωνικών υπηρεσιών.

Άρθρο 16

Η Οδηγία 2002/58/ΕΚ για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ρυθμίζει στο άρθρο 13 το θέμα των αυτόκλητων κλήσεων με σκοπό την απευθείας εμπορική προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών. Έτσι, στην παράγραφο 1, απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση του αποδέκτη συνδρομητή (σύστημα opt – in) για την επικοινωνία χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση (αυτόματη κλήση, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, σύντομα μηνύματα sms, mms), ενώ, με την παράγραφο 3, για την επικοινωνία με ανθρώπινη παρέμβαση (τηλεφωνική κλήση), αφήνει την επιλογή στην εθνική νομοθεσία μεταξύ του συστήματος προηγούμενης συγκατάθεσης (opt – in) ή γενικής δήλωσης ότι δεν επιθυμεί την επικοινωνία (opt – out).

Κατά την μεταφορά της Οδηγίας με τον ν. 3471/2006 υιοθετήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 11 το σύστημα της προηγούμενης συγκατάθεσης για όλες (με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση) τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, παράλληλα όμως με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου επιβάλλεται η υποχρέωση στους παρόχους στο κοινό ηλεκτρονικών υπηρεσιών να καταρτίζουν κατάλογο με τις γενικές δηλώσεις των συνδρομητών που δεν επιθυμούν επικοινωνία. Έτσι, η γραμματική διατύπωση του άρθρου 11 του ανωτέρω νόμου, καθόσον αφορά τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες με ανθρώπινη παρέμβαση, όπως είναι οι διαθέσιμες στο κοινό τηλεφωνικές κλήσεις, προβλέπει την παράλληλη εφαρμογή και των δύο

συστημάτων συγκατάθεσης (opt – in) και γενικής δήλωσης (opt – out). Τούτο, όμως, αφ' ενός είναι αντίθετο προς την οδηγία που προβλέπει επιλογή μεταξύ των δύο συστημάτων και αφ' ετέρου καθιστά ατελέσφορη την εφαρμογή της παραγράφου 2 της ανωτέρω διάταξης, αφού πρέπει να επακολουθήσει σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή του συστήματος της συγκατάθεσης που θεσπίζεται με την παράγραφο 1.

Προς άρση της αντιφατικής αυτής ρύθμισης προτείνεται η παρούσα διάταξη, οπότε για τους αποδέκτες τηλεφωνικών κλήσεων θα εφαρμόζεται το σύστημα της γενικής δήλωσης με υποχρέωση των παρόχων να καταρτίζουν διαθέσιμους στο κοινό ειδικούς καταλόγους των συνδρομητών που δεν επιθυμούν επικοινωνία. Έτσι, ελπίζεται ότι θα περιοριστεί σημαντικά το φαινόμενο των ανεπιθύμητων τηλεφωνικών κλήσεων.

Άρθρο 17

Όπως προαναφέρθηκε (βλ. παραπάνω στο άρθρο 2), η νομοθεσία περί απορρήτου των επικοινωνιών και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχει υποστεί τα τελευταία χρόνια αλλεπάλληλες προσθήκες και τροποποιήσεις, με αποτέλεσμα ένα χαοτικό και δύσκολο κανονιστικό πλαίσιο. Για τον λόγο αυτό στο άρθρο 17 προβλέπεται η συγκρότηση επιτροπής με αντικείμενο την κωδικοποίηση των ενλόγω διατάξεων.

Άρθρο 18

Με το άρθρο 18 δίνεται μια λύση στο πρόβλημα που δημιουργείται από το γεγονός ότι, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος σχεδίου (και της Οδηγίας) οι πάροχοι υποχρεούνται στη διατήρηση και της διεύθυνσης κατοικίας ή διαμονής των συνδρομητών ή εγγεγραμμένων χρηστών, το άρθρο 2 παρ. 4 α' του ν. 3783/2009 περί ταυτοποίησης των χρηστών κινητής τηλεφωνίας δεν υποχρεώνει τους παρόχους να ζητούν τη διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής των φυσικών προσώπων με τα οποία συνάπτουν σύμβαση. Η ενλόγω διεύθυνση προστίθεται πλέον στα στοιχεία ταυτότητας που συλλέγουν οι πάροχοι, ενώ στην παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση των παρόχων για διατήρηση των διευθύνσεων αφορά στις συμβάσεις που συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 19

Ορίζεται ότι η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατ' εξαίρεση, προβλέπεται εξαμηνιαία προθεσμία για την έναρξη ισχύος της διατάξεως του άρθρου 16, προκειμένου οι πάροχοι τηλεφωνικών υπηρεσιών να αναπτύξουν τα κατάλληλα τεχνικά συστήματα για τα μητρώα των συνδρομητών.

Αθήνα, 11 Ιανουαρίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ιω. Ραγκούσης

Γ. Παπακωνσταντίνου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

Ευάγ. Βενιζέλος

Δ. Ρέππας

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χ. Καστανίδης

Χ. Παπουτσής

ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 14 παρ.6 εδ.1

Στις περιπτώσεις άσκησης από τους πολίτες του δικαιώματος του συνέρχεσθαι κατά το άρθρο 11 του Συντάγματος επιτρέπεται η απλή λειτουργία συσκευών καταγραφής ήχου ή εικόνας ή άλλων ειδικών τεχνικών μέσων με σκοπό την καταγραφή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επόμενου εδαφίου.

Η καταγραφή ήχου ή εικόνας με οποιασδήποτε τεχνικής μορφής συσκευές με σκοπό τη βεβαίωση τέλεσης των παραπάνω εγκλημάτων γίνεται μόνον κατόπιν εντολής εκπροσώπου της εισαγγελικής αρχής και εφόσον επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Σκοπός της καταγραφής αυτής είναι μόνον η χρησιμοποίηση του βεβαιούντος την τέλεση των εγκλημάτων υλικού ως αποδεικτικού στοιχείου ενώπιον οποιασδήποτε ανακριτικής, εισαγγελικής αρχής και δικαστηρίου. Η επεξεργασία κάθε άλλου υλικού που δεν είναι αναγκαίο προς εξυπηρέτηση του παραπάνω σκοπού για τη βεβαίωση των εγκλημάτων απαγορεύεται, το δε σχετικό υλικό καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα."

Άρθρο 14 παρ.6 εδ.2

"γ. από δημόσια αρχή με τη λειτουργία ειδικών τεχνικών μέσων καταγραφής ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του κράτους, της άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, για την οποία είναι αρμόδια, και ιδίως για την προστασία προσώπων και πραγμάτων, καθώς και για τη διαχείριση της κυκλοφορίας. Το υλικό που συλλέγεται από τα ανωτέρω μέσα, εφόσον δεν εμπίπτει στην περίπτωση β', τηρείται για χρονικό διάστημα επτά (7) ημερών, μετά το πέρας των οποίων καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα. Η παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη."

Άρθρο 15 παρ.1

β) Έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Α.Ε.Ι. σε γνωστικό αντικείμενο της πληροφορικής.

Άρθρο 16 παρ.1

Η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, **με ή χωρίς** ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς.

Άρθρο 16 παρ.2

Δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών για τους ανωτέρω σκοπούς, εφόσον ο συνδρομητής έχει δηλώσει προς τον φορέα παροχής διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ότι δεν επιθυμεί γενικώς να δέχεται τέτοιες επικοινωνίες.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2006/24/ΕΚ ΤΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ 15ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ Ή ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ
ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΣΤΩΝ Ή ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2002/58/ΕΚ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής
(Άρθρο 1 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούνται να διατηρούν τα δεδομένα του άρθρου 5 που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία από αυτούς, προκειμένου τα δεδομένα αυτά να καθίσταται διαθέσιμα στις αρμόδιες αρχές για τη διακρίβωση ι-διαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 4 του ν. 2225/1994 (ΦΕΚ 121 Α΄).

2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε δεδομένα κίνησης και θέσης φυσικών και νομικών προσώπων και στα συναφή δεδομένα που απαιτούνται για την αναγνώριση του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη. Δεν εφαρμόζονται στο περιεχόμενο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και στις πληροφορίες, στις οποίες η πρόσβαση πραγματοποιείται με τη χρήση δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Άρθρο 2**Ορισμοί**

(Άρθρο 2 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται οι ορισμοί του άρθρου 2 του ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133 Α΄), του άρθρου 2 του ν. 3431/2006 (ΦΕΚ 13 Α΄) και του άρθρου 2 του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α΄).

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου νοούνται ως:

α) «δεδομένα»: τα δεδομένα κίνησης και θέσης και τα συναφή δεδομένα που είναι αναγκαία για την αναγνώριση του συνδρομητή ή χρήστη·

β) «χρήστης»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί διαθέσιμη στο κοινό υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για ιδιωτικούς ή εμπορικούς σκοπούς, χωρίς να είναι απαραίτητα συνδρομητής της εν λόγω υπηρεσίας·

γ) «τηλεφωνική υπηρεσία»: κλήσεις (στις οποίες συμπεριλαμβάνονται τα φωνητικά τηλεφωνήματα, το φωνητικό τηλεταχυδρομείο, οι τηλεδιασκέψεις και η τηλεφωνική μεταφορά δεδομένων), συμπληρωματικές υπηρεσίες (στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η προώθηση και η εκτροπή κλήσεων), υπηρεσίες μηνυμάτων και πο-

λυμέσων (στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι υπηρεσίες γραπτών μηνυμάτων, ενισχυμένων μέσων και πολυμέσων)·

δ) «κωδικός ταυτότητας χρήστη»: ο μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός που αποδίδεται σε κάθε πρόσωπο, όταν καθίσταται συνδρομητής ή εγγράφεται σε κάποια υπηρεσία πρόσβασης στο διαδίκτυο ή επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου·

ε) «κωδικός ταυτότητας κυψέλης»: η ταυτότητα του κυψελωτού κυττάρου, από το οποίο ξεκινά ή στο οποίο καταλήγει συγκεκριμένη κλήση κινητής τηλεφωνίας·

στ) «ανεπιτυχής κλήση»: κλήση, κατά την οποία επιτυγχάνεται μεν σύνδεση με τον αριθμό προορισμού, η κλήση όμως παραμένει αναπάντητη ή σημειώνεται επέμβαση της διαχείρισης του δικτύου.

Άρθρο 3

Υποχρεώσεις παρόχων ως προς τη διατήρηση των δεδομένων
(Άρθρα 3 και 5 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 3471/2006, οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούνται να διατηρούν τα δεδομένα του άρθρου 5, όταν αυτά παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία από αυτούς κατά την παροχή των υπηρεσιών επικοινωνιών.

2. Στην υποχρέωση διατήρησης δεδομένων της παραγράφου 1 περιλαμβάνεται και η διατήρηση των κατά το άρθρο 5 δεδομένων των ανεπιτυχών κλήσεων, όταν αυτά παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία ή αποθηκεύονται ή καταγράφονται από τους παρόχους.

3. Απαγορεύεται η διατήρηση δεδομένων που αποκάλυπτουν το περιεχόμενο των επικοινωνιών.

Άρθρο 4

Πρόσβαση στα δεδομένα
(Άρθρο 4 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

Τα δεδομένα του άρθρου 5 παρέχονται μόνο στις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με τη διαδικασία, τις προϋποθέσεις και τους όρους πρόσβασης που ορίζονται στον ν. 2225/1994.

Άρθρο 5

Κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων
(Άρθρο 5 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

Διατηρούνται οι ακόλουθες κατηγορίες δεδομένων:

1) Δεδομένα αναγκαία για την ανίχνευση και τον προσδιορισμό της πηγής της επικοινωνίας:

α. όσον αφορά την τηλεφωνία σταθερού δικτύου και την κινητή τηλεφωνία:

αα) ο τηλεφωνικός αριθμός του καλούντος,

ββ) το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη·

β. όσον αφορά την πρόσβαση στο διαδίκτυο και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου:

αα) ο αποδοθείς κωδικός ταυτότητας χρήστη,

ββ) ο κωδικός ταυτότητας χρήστη και ο τηλεφωνικός αριθμός που δίνονται σε κάθε επικοινωνία που εισέρχεται στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο,

γγ) το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του συνδρομητή ή εγγεγραμμένου χρήστη στον οποίο είχε αποδοθεί κατά το χρόνο επικοινωνίας διεύθυνση IP (πρωτοκόλλου διαδικτύου), κωδικός ταυτότητας χρήστη ή αριθμός τηλεφώνου·

2) δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό του προορισμού της επικοινωνίας:

α. όσον αφορά την τηλεφωνία σταθερού δικτύου και την κινητή τηλεφωνία:

αα) ο καλούμενος αριθμός ή αριθμοί (ο αριθμός ή οι αριθμοί τηλεφώνου που κλήθηκαν), στις δε περιπτώσεις όπου υπεισέρχονται συμπληρωματικές υπηρεσίες όπως προώθηση/εκτροπή κλήσης, ο αριθμός ή οι αριθμοί τηλεφώνου προς τους οποίους προωθήθηκε η κλήση,

ββ) τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις των συνδρομητών ή εγγεγραμμένων χρηστών·

β. όσον αφορά τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου:

αα) το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του συνδρομητή ή εγγεγραμμένου χρήστη και ο κωδικός ταυτότητας χρήστη του παραλήπτη της επικοινωνίας,

ββ) ο κωδικός ταυτότητας χρήστη ή ο αριθμός τηλεφώνου του παραλήπτη διαδικτυακής τηλεφωνικής κλήσης·

3) δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας, ώρας και διάρκειας της επικοινωνίας:

α. όσον αφορά την τηλεφωνία σταθερού δικτύου και την κινητή τηλεφωνία, η ημερομηνία και η ώρα έναρξης και λήξης της επικοινωνίας·

β. όσον αφορά την πρόσβαση στο διαδίκτυο και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου:

αα) η ημερομηνία και η ώρα σύνδεσης και αποσύνδεσης με το διαδίκτυο με βάση συγκεκριμένη ωριαία ζώνη, καθώς και η διεύθυνση πρωτοκόλλου του διαδικτύου (IP), είτε δυναμική είτε στατική, που απέδωσε στην επικοινωνία ο πάροχος υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο, καθώς και ο κωδικός ταυτότητας χρήστη του συνδρομητή ή εγγεγραμμένου χρήστη,

ββ) η ημερομηνία και η ώρα σύνδεσης και αποσύνδεσης με την υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου, με βάση συγκεκριμένη ωριαία ζώνη·

4) δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό του είδους της επικοινωνίας:

α. όσον αφορά την τηλεφωνία σταθερού δικτύου και την κινητή τηλεφωνία: η χρησιμοποιηθείσα τηλεφωνική υπηρεσία·

β. όσον αφορά τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου: η χρησιμοποιηθείσα διαδικτυακή υπηρεσία·

5) δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό του εξοπλισμού επικοινωνίας των χρηστών ή του φερομένου ως εξοπλισμού επικοινωνίας τους:

α. όσον αφορά την τηλεφωνία σταθερού δικτύου, οι τηλεφωνικοί αριθμοί καλούντος και καλουμένου·

β. όσον αφορά την κινητή τηλεφωνία:

αα) οι τηλεφωνικοί αριθμοί καλούντος και καλουμένου,

ββ) η διεθνής ταυτότητα συνδρομητή κινητής τηλεφωνίας (IMSI) του καλούντος,

γγ) η διεθνής ταυτότητα εξοπλισμού κινητής τηλεφωνίας (IMEI) του καλούντος,

δδ) η IMSI του καλουμένου,

εε) η IMEI του καλουμένου,

στστ) στην περίπτωση προπληρωμένων ανώνυμων υπηρεσιών, η ημερομηνία και ώρα της αρχικής ενεργοποίησης της υπηρεσίας και ο κωδικός θέσης (κωδικός ταυτότητας κυψέλης) από την οποία πραγματοποιήθηκε η ενεργοποίηση·

γ. όσον αφορά την πρόσβαση στο διαδίκτυο και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου:

αα) ο τηλεφωνικός αριθμός καλούντος για την πρόσβαση μέσω τηλεφώνου,

ββ) η ψηφιακή συνδρομητική γραμμή (DSL) ή άλλη απόληξη της πηγής της επικοινωνίας·

6) δεδομένα αναγκαία για τον προσδιορισμό της θέσης του εξοπλισμού κινητής επικοινωνίας:

α. ο κωδικός θέσης (κωδικός ταυτότητας κυψέλης) κατά την έναρξη και λήξη της επικοινωνίας·

β. δεδομένα με τα οποία προσδιορίζεται η γεωγραφική θέση των κυψελών βάσει των κωδικών θέσης (κωδικών ταυτότητας κυψέλης), κατά το χρονικό διάστημα για το οποίο διατηρούνται τα δεδομένα των επικοινωνιών.

Άρθρο 6

Τόπος και διάρκεια διατήρησης (Άρθρο 6 και 7 στοιχείο δ' της Οδηγίας 2006/24/EK)

Τα δεδομένα του άρθρου 5 παράγονται και αποθηκεύονται σε φυσικά μέσα, τα οποία βρίσκονται μέσα στα όρια της Ελληνικής Επικράτειας, εντός της οποίας και διατηρούνται για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου επί 12 μήνες από την ημερομηνία της επικοινωνίας, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8. Τα δεδομένα καταστρέφονται στο τέλος του χρονικού διαστήματος διατήρησης με αυτοματοποιημένη διαδικασία από τον πάροχο, εκτός από εκείνα στα οποία έχει αποκτηθεί νομίμως πρόσβαση. Τα τελευταία, εφόσον παρήλθε η παραπάνω προθεσμία των 12 μηνών, καταστρέφονται από τον πάροχο μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν σχετικής διάταξης που υποχρεώνεται να εκδώσει το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο, όπως ορίζεται στις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994, όταν παύσουν οι λόγοι για τους οποίους διατάχθηκε η πρόσβαση στα δεδομένα.

Άρθρο 7

Υποχρεώσεις παρόχων ως προς την προστασία και ασφάλεια των δεδομένων (Άρθρο 7 στοιχεία α έως γ' της Οδηγίας 2006/24/EK)

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και του απορρήτου της επικοινωνίας, στα δεδομένα που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών οι ακόλουθες αρχές ασφάλειας:

α) τα διατηρούμενα δεδομένα είναι ίδιας ποιότητας και έχουν την ίδια προστασία και ασφάλεια με τα δεδομένα που περιέχει το δίκτυο·

β) λαμβάνονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προστασίας των δεδομένων κατά τυχαιάς ή παράνομης καταστροφής τους ή τυχαιάς απώλειας, αλλοίω-

σης, μη εξουσιοδοτημένης ή παράνομης αποθήκευσης, επεξεργασίας, πρόσβασης ή αποκάλυψης·

γ) λαμβάνονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλισθεί ότι στα δεδομένα έχει πρόσβαση μόνον ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό.

2. Οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούνται να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας ως προς τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα που διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της παραγράφου 1. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού ανατίθεται από τον πάροχο σε εξουσιοδοτημένο στέλεχος, το οποίο ορίζεται ως υπεύθυνος ασφάλειας δεδομένων. Με κοινή πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.) και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), η οποία εκδίδεται μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 8

Τρόπος διατήρησης και διαβίβασης δεδομένων (Άρθρο 8 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Ο πάροχος διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούται να διατηρεί τα δεδομένα του άρθρου 5 κατά τρόπο που να του επιτρέπει να τα επεξεργάζεται ηλεκτρονικά και να τα διαβιβάζει μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση της διάταξης για την πρόσβαση στα δεδομένα που εκδίδει η αρμόδια αρχή κατά τους ορισμούς των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994. Η διαβίβαση των παραπάνω δεδομένων γίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 4 του παρόντος.

2. Με κανονισμό της Α.Δ.Α.Ε., ο οποίος εκδίδεται μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τις ειδικότερες αρχές ασφάλειας, τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 1.

Άρθρο 9

Εποπτικές Αρχές (Άρθρο 9 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

Εφόσον δεν ρυθμίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο: α) η Α.Δ.Α.Ε. έχει, ως προς την τήρηση των διατάξεών του, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο ν. 3115/2003 (ΦΕΚ 47 Α΄)· β) η Α.Π.Δ.Π.Χ. έχει, ως προς την τήρηση των διατάξεών του, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο ν. 2472/1997.

Άρθρο 10

Στατιστικά στοιχεία (Άρθρο 10 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Τον Ιανουάριο κάθε έτους η Α.Δ.Α.Ε. διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δια του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος:

α) τις περιπτώσεις στις οποίες παρασχέθηκαν πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές·

β) το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης διατήρησης των δεδομένων και της ημερομηνίας υποβολής του αιτήματος από την αρμόδια αρχή για τη διαβίβαση των δεδομένων·

γ) τις περιπτώσεις στις οποίες δεν κατέστη δυνατόν να ικανοποιηθούν τα αιτήματα για τη χορήγηση των δεδομένων.

2. Τα στατιστικά στοιχεία της παραγράφου 1 δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 11

Ποινικές κυρώσεις (Άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Όποιος, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, λαμβάνει γνώση των δεδομένων που διατηρούνται από τον πάροχο διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών, τα συλλέγει, αποθηκεύει, αντιγράφει, αφαιρεί, μεταφέρει, αλλοιώνει, βλάπτει, καταστρέφει, μεταδίδει, ανακοινώνει ή με άλλο τρόπο τα επεξεργάζεται, τα καθιστά προσίτα σε μη δικαιούμενα πρόσωπα ή επιτρέπει στα πρόσωπα αυτά να λάβουν γνώση των εν λόγω δεδομένων ή τα εκμεταλλεύεται με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλες διατάξεις.

2. Αν ο δράστης των πράξεων της παραγράφου 1 είναι νόμιμος εκπρόσωπος ή μέλος της διοίκησης ή υπεύθυνος ασφάλειας δεδομένων ή εργαζόμενος ή συνεργάτης του παρόχου ή τελεί τις πράξεις αυτές κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή απέβλεπε σε οικονομικό ή άλλο αντάλλαγμα, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή από 55.000 μέχρι 200.000 ευρώ.

3. Αν από τις πράξεις των παραγράφων 1 και 2 προκλήθηκε κίνδυνος για την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ή την εθνική ασφάλεια, επιβάλλεται κάθειρξη και χρηματική ποινή από 55.000 μέχρι 300.000 ευρώ.

4. Αν οι πράξεις των παραγράφων 1 και 2 έχουν τελεστεί από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

Άρθρο 12

Διοικητικές κυρώσεις (Άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Όταν παραβιάζεται υποχρέωση που προβλέπεται στα άρθρα 3, 4, 6, 7 και 8 ή υποχρέωση που προβλέπεται στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 7 παρ. 2 και 8 παρ. 2, από το νόμιμο εκπρόσωπο ή μέλος της διοίκησης, τον υπεύθυνο ασφάλειας δεδομένων, εργαζόμενο ή συνεργάτη του παρόχου, επιβάλλεται, για κάθε παράβαση, στον πάροχο, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης και το εάν συντρέχει περίπτωση υποτροπής, μία από τις παρακάτω κυρώσεις:

α) σύσταση για συμμόρφωση μέσα στα χρονικά όρια της τασσόμενης προθεσμίας με προειδοποίηση επιβολής προστίμου σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης·

β) πρόστιμο από 20.000 έως 5.000.000 ευρώ·

γ) οριστική ανάκληση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών.

2. Οι κυρώσεις της σύστασης και του προστίμου επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση της Α.Δ.Α.Ε. ύστερα από προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου για παροχή εξηγήσεων. Αν η Α.Δ.Α.Ε. κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί κύρωση αυστηρότερη του προστίμου, διαβιβάζει το φάκελο της υπόθεσης στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), η οποία μπορεί με απόφασή της να επιβάλει την κύρωση της ανάκλησης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών ύστερα από προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου για παροχή εξηγήσεων επί της επιβλητέας κύρωσης. Όταν η Ε.Ε.Τ.Τ. κρίνει ότι δεν είναι προσηκούσα η επιβολή ανάκλησης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών επιβάλλει μία από τις κυρώσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1.

3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ 97 Α'). Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 13

Αστική ευθύνη

(Άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ)

1. Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου προκαλεί σε άλλον περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη, υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση. Η χρηματική ικανοποίηση ορίζεται, κατ' ελάχιστο, στο ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ, εκτός αν ζητηθεί από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό.

2. Οι διαφορές της παραγράφου 1 εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ανεξάρτητα από την επιβολή ή μη διοικητικών κυρώσεων ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις

Άρθρο 14

Χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους

1. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους, εφόσον συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επιτρέπεται μόνο για: α) τη διαφύλαξη της εθνικής άμυνας, β) την προστασία του πολιτεύματος και την αποτροπή εγκλημάτων προδοσίας της χώρας, γ) την αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων που συνιστούν επιβουλή της δημόσιας τάξης, δ) την αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων βίας, εμπορίας ναρκωτικών, κοινώς επικίνδυνων εγκλημάτων,

εγκλημάτων κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, όταν με βάση πραγματικά στοιχεία συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τελεσθήκαν ή πρόκειται να τελεσθούν τέτοιες πράξεις και ε) τη διαχείριση της κυκλοφορίας.

2. Η εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους γίνεται μόνο από κρατικές αρχές με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

3. Δημόσιοι χώροι για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων νοούνται:

α) οι κατά την κείμενη νομοθεσία και τα σχέδια πόλεων προοριζόμενοι για κοινή χρήση,

β) οι ελεύθερως προσβάσιμοι σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων ανοικτοί χώροι (περιφραγμένοι ή μη) που τίθενται σε κοινή χρήση με νόμιμο τρόπο και

γ) οι σταθμοί διακίνησης επιβατών με μέσα μαζικής μεταφοράς.

4. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, ύστερα από γνώμη της Α.Π.Δ.Π.Χ., ορίζονται οι αρμόδιες κρατικές αρχές, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης, τα κριτήρια για την τήρηση της αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού, το είδος των προσωπικών δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας, η συλλογή, αποθήκευση, χρήση, διαβίβαση και οι αποδέκτες, ο χρόνος αποθήκευσης, η διαδικασία καταστροφής, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, οι βασικές λειτουργίες και η περιοδική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επιτήρησης, τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων στα οποία αφορούν τα δεδομένα, η έννομη προστασία, η γνωστοποίηση της επεξεργασίας και ο έλεγχος από την Α.Π.Δ.Π.Χ. και κάθε σχετικό θέμα, σύμφωνα με τις βασικές αρχές του ν. 2472/1997.

5. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας από δημόσιες αρχές, ΟΤΑ, φυσικά ή νομικά πρόσωπα στους χώρους που διαχειρίζονται επιτρέπεται για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδονται από την Α.Π.Δ.Π.Χ..

6. Τα τρία τελευταία εδάφια της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο όγδοο παρ. 1 του ν. 3625/2007 (ΦΕΚ 290 Α'), καταργούνται. Ομοίως, καταργείται η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3783/2009 (ΦΕΚ 136 Α').

7. Εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις: α) του άρθρου 104 παρ. 4 του ν. 2696/1999 (Κ.Ο.Κ., ΦΕΚ 57 Α') και του π.δ. 287/2001 (ΦΕΚ 198 Α'), β) του άρθρου 41Ε του ν. 2725/1999 (ΦΕΚ 125 Α') και της 24560/2003 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Δημόσιας Τάξης (ΦΕΚ 1071 Β'), γ) του άρθρου 253Α παρ. 1 περίπτωση δ' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.δ. 258/1986, ΦΕΚ 121 Α'). Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους, κατά την έννοια της παραγράφου 3, εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον δεν

αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 15 **Τροποποιήσεις του ν. 2472/1997**

1. Η περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«Έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στο γνωστικό αντικείμενο της πληροφορικής.»

2. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 2472/1997 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Ειδικά οι αναπληρωτές των καθηγητών τακτικών μελών μπορεί να μην έχουν την ίδια ιδιότητα, αλλά πρέπει να είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και να διαθέτουν επαρκή εμπειρία στον τομέα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

3. Στο τέλος της περίπτωσης ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2472/1997 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Η προτεραιότητα εξέτασης των αιτήσεων, παραπόνων και ερωτημάτων εκτιμάται από την Αρχή με κριτήριο τη σπουδαιότητα και το γενικότερο ενδιαφέρον του θέματος.»

4. Στο άρθρο 20 του ν. 2472/1997 προστίθεται παρ. 11 με το εξής περιεχόμενο:

«Κατά παρέκκλιση της ισχύουσας νομοθεσίας, επιτρέπεται η απόσπαση στην Αρχή μέχρι δέκα υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ από δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ΟΤΑ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, με σκοπό την εξειδίκευσή τους στα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι υπάλληλοι επιλέγονται με κοινή απόφαση της Αρχής και του φορέα προέλευσης και αποσπώνται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Η απόσπαση διαρκεί δύο έτη, οι αποσπασμένοι αμείβονται από το φορέα προέλευσής τους και λαμβάνουν το μισθό και τα επιδόματα της οργανικής τους θέσης που δεν συνδέονται με την ενεργό άσκηση των καθηκόντων τους. Μετά τη λήξη της απόσπασης επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση τους».

Άρθρο 16 **Τροποποιήσεις του ν. 3471/2006**

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 διαγράφονται οι λέξεις «με ή».

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με ανθρώπινη παρέμβαση (κλήσεων) για τους ανωτέρω σκοπούς, εφόσον ο συνδρομητής έχει δηλώσει προς το φορέα παροχής της διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας, ότι δεν επιθυμεί γενικώς να δέχεται τέτοιες κλήσεις».

3. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει την πρώτη του επόμενου μήνα μετά την πάροδο εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Άρθρο 17 – Κωδικοποίηση διατάξεων

1. Επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καταρτίζει σχέδιο νόμου για την κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων που αφορούν στο απόρρητο και στην ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

2. Για την πληρότητα της κωδικοποίησης μπορεί να μεταβάλλεται η σειρά, η αρίθμηση και η διατύπωση άρθρων και παραγράφων, καθώς επίσης να καταργούνται διατάξεις, στο μέτρο που είναι περιττές, ή να προστίθενται νέες, αναγκαίες για την ενότητα της κωδικοποίησης.

Άρθρο 18 **Τροποποίηση του ν. 3783/2009 (ΦΕΚ 136 Α')**

1. Στην περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3783/2009 προστίθεται υποπερίπτωση στ' ως εξής: «στ. διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής».

2. Η υποχρέωση των παρόχων για διατήρηση και διαβίβαση της διεύθυνσης του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη ως κατηγορίας δεδομένων του άρθρου 5 αφορά στις συμβάσεις παρόχου με συνδρομητή ή εγγεγραμμένο χρήστη που συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 19 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν στις επιμέρους διατάξεις του ορίζεται διαφορετικά.

Αθήνα, 11 Ιανουαρίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ιω. Ραγκούσης

Γ. Παπακωνσταντίνου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

Ευάγ. Βενιζέλος

Δ. Ρέππας

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χ. Καστανίδης

Χ. Παπουτσής

Αριθ. 5/1/2011

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»

Α. Με τις διατάξεις του υπόψη νομοσχεδίου, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: α) τη διατήρηση δεδομένων σε συνάρτηση με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών, κατ' εφαρμογή Κοινοτικής Οδηγίας και β) τη χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους. Ειδικότερα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού, μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο η Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου, σχετικά με τη διατήρηση δεδομένων, που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1.α. Καθορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω ρυθμίσεων και δίδεται η έννοια των όρων, που αναφέρονται στις προτεινόμενες διατάξεις για την εφαρμογή τους.

β. Προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις των παρόχων διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, οι οποίοι, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων (ν.3471/2006), υποχρεούνται να διατηρούν τα οριζόμενα δεδομένα, που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία από αυτούς, προκειμένου να καθίστανται διαθέσιμα στις αρμόδιες υπηρεσίες, για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

- Δεδομένα, που αποκαλύπτουν το περιεχόμενο των επικοινωνιών, απαγορεύεται να διατηρούνται.

γ. Για την πρόσβαση των αρμοδίων αρχών στα ανωτέρω δεδομένα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2225/1994. (άρθρα 1-4)

2.α. Καθορίζονται οι κατηγορίες δεδομένων, που διατηρούνται, σχετικά με τον προσδιορισμό της πηγής, του προορισμού, της διάρκειας, του είδους, του εξοπλισμού κ.λπ. της επικοινωνίας.

β. Τα διατηρούμενα δεδομένα παράγονται και αποθηκεύονται σε φυσικά μέσα, που βρίσκονται εντός της Ελληνικής Επικράτειας και για το οριζόμενο χρονικό διάστημα.

γ. Μετά το πέρας του ανωτέρω διαστήματος, τα δεδομένα καταστρέφονται με αυτοματοποιημένη διαδικασία από τον πάροχο, με τις οριζόμενες εξαιρέσεις.

(άρθρο 5 και 6)

3.α. Προσδιορίζονται οι αρχές ασφάλειας, που εφαρμόζονται από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό ή δημοσίου δικτύου

επικοινωνιών, στα διατηρούμενα δεδομένα, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία προσωπικών δεδομένων και του απόρρητου της επικοινωνίας.

β. Οι πάροχοι υποχρεούνται να καταρτίσουν ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας ως προς τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα που διασφαλίζουν την τήρηση των προαναφερόμενων αρχών.

- Για την εφαρμογή των εν λόγω ρυθμίσεων, εκδίδεται κοινή πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) και της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ).

γ. Η διαδικασία και ο τρόπος εφαρμογής των σχετικών με τον τρόπο διατήρησης και διαβίβασης των δεδομένων διατάξεων, καθορίζεται με κανονισμό της ΑΔΑΕ.

δ. Οι ανωτέρω Αρχές (ΑΔΑΕ και ΑΠΔΠΧ), ως εποπτικές αρχές, έχουν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται σχετικά στους νόμους 3115/2003 και 2472/1997, αντίστοιχα.

ε. Καθιερώνεται η υποχρέωση της ΑΔΑΕ, να αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετήσια στατιστικά στοιχεία, με το οριζόμενο περιεχόμενο, τα οποία δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

(άρθρα 7-10)

4. Θεσπίζονται ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για τους παραβάτες των προαναφερόμενων διατάξεων. Ειδικότερα:

α.ι) Όποιος προβαίνει στις οριζόμενες ενέργειες (λαμβάνει γνώση, συλλέγει, αντιγράφει, αλλοιώνει, καταστρέφει, μεταδίδει κ.λπ.), σε σχέση με τα δεδομένα που διατηρούνται από τον πάροχο διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα έτη, εκτός αν προβλέπονται αυστηρότερες ποινές από άλλες διατάξεις.

ii) Στις ειδικά οριζόμενες περιπτώσεις, επιβάλλεται, κατά περίπτωση, κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από 55.000 ευρώ έως 200.000 ευρώ, ή κάθειρξη και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από 55.000 ευρώ έως 300.000 ευρώ.

iii) Σε περίπτωση που ανωτέρω πράξεις τελούνται από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

β. Προσδιορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις, που επιβάλλονται για την παράβαση των οριζόμενων υποχρεώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται απλή σύσταση, πρόστιμο που κυμαίνεται από 20.000 έως 5.000.000 ευρώ και οριστική ανάκληση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών.

- Ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, που επιβάλλουν τις προαναφερόμενες κυρώσεις (η ΑΔΑΕ και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων - ΕΕΤΤ, κατά περίπτωση), οι αποφάσεις των οποίων υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και κατά των αποφάσεων αυτού επιτρέπεται αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ).

γ. Προβλέπεται η αστική ευθύνη φυσικού ή νομικού πρόσωπου, που ενεργώντας κατά παράβαση των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, προκαλεί σε άλλον περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη.

- Ο κατά τα ανωτέρω παραβάτης υποχρεούται στην πλήρη αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση, η οποία ορίζεται στο ποσό των 10.000 ευρώ, εκτός εάν ζητηθεί από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό. (άρθρα 11 - 13)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1.α. Απαριθμούνται περιοριστικά οι περιπτώσεις, στις οποίες επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους, εφόσον συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (διαφύλαξη της εθνικής άμυνας, προστασία πολιτεύματος, αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων κ.λπ.).

Η εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους διενεργείται μόνο από τις κρατικές αρχές, με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

β. Καθορίζεται η έννοια των δημόσιων χώρων, για την εφαρμογή των προαναφερόμενων ρυθμίσεων.

γ. i) Παρέχεται η εξουσιοδότηση, για τον καθορισμό, με π.δ., των αρμόδιων κρατικών αρχών, της διαδικασίας και των προϋποθέσεων για την εγκατάσταση των συστημάτων επιτήρησης, του είδους των προσωπικών δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας, συλλογής, αποθήκευσης, χρήσης κ.λπ., των δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, της έννομης προστασίας, του ελέγχου από την ΑΠΔΠΧ, καθώς και όλων των θεμάτων που σχετίζονται με την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής.

iii) Η κατά τα ανωτέρω εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης από δημόσιες αρχές, ο.τ.α., φυσικά ή νομικά σπουδαίους χώρους που διαχειρίζονται, επιτρέπεται για το σκοπό προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΑΠΔΠΧ.

δ. Επανακαθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 2472/1997, σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες εφαρμόζονται, εφεξής και στις περιπτώσεις που η επεξεργασία δεδομένων γίνεται από: i) δικαστικές - εισαγγελικές αρχές και τις λοιπές αναφερόμενες υπηρεσίες με σκοπό τη βεβαίωση εγκλημάτων, ii) δημόσιες αρχές, με τη λειτουργία τεχνικών μέσων καταγραφής ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους, για τη διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας κ.λπ. (άρθρο 14)

2. Τροποποιούνται οι διατάξεις, που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ν. 2472/1997) και προβλέπονται τα εξής:

α. Επανακαθορίζονται η ιδιότητα των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Αρχής, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής.

β. Παρέχεται η δυνατότητα απόσπασης στην Αρχή, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, μέχρι δέκα (10) υπαλλήλων ΠΕ κατηγορίας από δημόσιες υπηρεσίες, ν.π.δ.δ., ο.τ.α. και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Οι εν λόγω αποσπάσεις διενεργούνται με κ.υ.α., κατά την οριζόμενη διαδικασία και για διάρκεια δύο ετών, μετά την πάροδο της οποίας οι αποσπασμένοι επανέρχονται, αυτοδικαίως, στην θέση τους.

- Οι αποσπασμένοι αμείβονται από τον φορέα προέλευσής τους και λαμβάνουν το μισθό και τα επιδόματα της οργανικής τους θέσης, που δεν συνδέονται με την ενεργό άσκηση των καθηκόντων τους. (άρθρο 15)

3. Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006, σχετικά με τον τρόπο πραγματοποίησης μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλε-

κτρονικής επικοινωνίας, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών και για διαφημιστικούς σκοπούς και προσδιορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος της συγκεκριμένης ρύθμισης. (άρθρο 16)

4. Προβλέπεται η συγκρότηση, με υπουργική απόφαση, Επιτροπής, με σκοπό την κωδικοποίηση διατάξεων, που αφορούν στο απόρρητο και την ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. (άρθρο 17)

5. Συμπληρώνονται οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3783/2009 (περί ταυτοποίησης χρηστών κινητής τηλεφωνίας κ.λπ.) και επανακαθορίζονται τα στοιχεία ταυτότητας του συνδρομητή (κατόχου και χρήστη) κινητής τηλεφωνίας που τον προσδιορίζουν, με την προσθήκη σε αυτή της διεύθυνσης κατοικίας ή διαμονής, την οποία οι πάροχοι υποχρεούνται να διατηρούν και να διαβιβάζουν ως διατηρούμενα δεδομένα, για τις εφεξής συναπτόμενες συμβάσεις. (άρθρο 18)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις, προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν επιβολή ποινών κάθειρξης στους παραβάτες των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, (άρθρο 11 παρ. 1, 2 και 3)

2. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη, από την χορήγηση της ειδικής πρόσθετης αμοιβής στους αποσπασμένους από δημόσιες υπηρεσίες, ο.τ.α., ν.π.δ.δ. και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, (άρθρο 15 παρ. 4) Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός και κατηγορία αποσπασμένων κ.λπ) και από την έκδοση σχετικής κ.υ.α.

3. Ενδεχόμενη εφάπαξ δαπάνη, από τυχόν καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής, που συγκροτείται για την κωδικοποίηση διατάξεων, που αφορούν στο απόρρητο και την ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (άρθρο 17 παρ.1) Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης.

4. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων, από την είσπραξη των προβλεπόμενων προστίμων, που επιβάλλονται ως διοικητική κύρωση στους παραβάτες των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, (άρθρο 12 παρ. 1)

II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ κ.λπ.)

Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από την είσπραξη των προβλεπόμενων χρηματικών ποινών και τη μετατροπή σε χρηματικές των ποινών φυλάκισης που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 11.

Αθήνα, 5 Ιανουαρίου 2011

Ο Γενικός Διευθυντής
κ.α.α.

Ελένη Θαλασσινάκη

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

επί του σχεδίου νόμου «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται, σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν επιβολή ποινών κάθειρξης στους παραβάτες των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, (άρθρο 11 παρ. 1, 2 και 3)

2. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη, από την χορήγηση της ειδικής πρόσθετης αμοιβής στους αποσπασμένους από δημόσιες υπηρεσίες, ο.τ.α., ν.π.δ.δ. και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, (άρθρο 15 παρ. 4) Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός και κατηγορία αποσπασμένων κ.λπ) και από την έκδοση σχετικής κ.υ.α.

3. Ενδεχόμενη εφάπαξ δαπάνη, από τυχόν καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής, που συγκροτείται για την κωδικοποίηση διατάξεων, που αφορούν στο α-πόρρητο και την ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (άρθρο 17 παρ.1) Η δαπάνη εκ της αιτίας αυτής εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης.

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπισθούν από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Φ. 17-110, 310, 610).

Αθήνα, 10 Ιανουαρίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Γ. Παπακωνσταντίνου

Χ. Καστανίδης